

ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

Барамідзе А.І.

студентка,

Науковий керівник: Гірман А.П.

доцент,

Університет митної справи та фінансів

СУЧАСНЕ ЯВИЩЕ БІДНОСТІ ТА БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ

Одними з найвідчутніших викликів сьогодення є бідність та соціальне відчуження. Фактичне зниження соціальних стандартів у поєднанні з підвищенням цін створюють несприятливе середовище для успішного запровадження реформ та зменшення суспільної напруги. Один з основних чинників появи бідності є безробіття. Кризові наслідки в економіці нашої країни призвели до того, що кількість безробітних зростає з кожним роком. Індивідуальні підприємці припиняють діяльність з-за непомірного податкового навантаження, а інші функціонуючі підприємства переглядають штат у бік скорочення.

Багато аспектів дослідження української бідності усе ще залишаються поза увагою науковців та урядовців, що знижує ефективність дієвої соціальної політики за напрямом подолання бідності населення. Досі найслабшими серед аспектів вивчення бідності в Україні залишаються бідність сільського населення, мешканців монофункціональних малих та середніх міст України. Саме там високий рівень бідності населення є результатом, у першу чергу, негативних трансформаційних процесів економіки. Також недостатню увагу приділяють вивченню процесів на ринку праці, що стимулюють зростання масштабів та глибини бідності. Досі є відсутнім офіційне визначення поняття «бідність працюючого населення» як окремої соціально-економічної категорії, що є складовою бідності загалом. Але це поняття є самостійною за своєю «природою» та структурою. Заборгованість із виплати заробітної плати на сьогодні також актуальне та важливе питання, адже працюючий априорі стає бідним, не спроможним утримувати сім'ю та задіяти свою працездатність.

За останніми показниками, які повідомляє прес-служба Рахункової плати, рівень бідності в Україні за підсумками 2017 року збільшився до 27%. З одного боку в відомстві зазначили, що в 2017 році, згідно з показниками оцінки бідності за абсолютним критерієм у цілому відбулися позитивні зрушення стосовно ситуації бідності. А показники бідності за відносним критерієм демонструють тенденції до зростання. В Стратегії подолання бідності України до 2020 року розширено розуміння бідності до немонетарних аспектів і соціального відчуження. І з 2015 року в Україні здійснюється оцінка

рівня бідності немонетарним критерієм за 4 з 9 депривацій, тобто згідно з методологією ЄС. Також Держстатом, як і раніше, проводиться оцінка за 4 з 18 ознак злиднів [1].

Також населення України найбільше страждає від неможливості дозволити собі несподівані необхідні витрати за рахунок власних ресурсів. Значення цього показника в Україні було в 1,6 разу вище ніж цей самий показник у ЄС (60% проти 36% у країнах ЄС). Загалом всі інші ознаки депривації населення в Україні були в 2017 році у два-сім разів більші, ніж у країнах ЄС.

За даними аналізу Рахункової палати маємо, що в 2017 році 9% населення страждало від усіх трьох форм бідності за відносним критерієм, за витратами, за доходами нижче фактичного прожиткового мінімуму і ознаками депривації. Нажаль частка депривованих осіб за чотирма з 18-ти ознак злиднів у 2017 році була найбільшою за останні 10 років майже в усіх групах домогосподарств. Така тенденція не дає позитивних прогнозів у майбутньому.

Реалії сьогодення такі, що переважна більшість українців не може дозволити собі здійснювати непередбачені витрати. А більше половини не мають змоги відпочивати разом з родиною принаймні протягом одного тижня на рік. Третьою за поширеністю проблемою українців, так і залишається неспроможність забезпечити себе якісними послугами охорони здоров'я. Так, 31,7% населення не мали коштів для купівлі призначених ліків та медичного приладдя, а 30% – для оплати послуг лікаря і лікування в стаціонарі без проведення хірургічної операції. За даними дослідження, проведеного Соціологічною групою «Рейтинг», більше ніж 60% опитаних не під силу сплачувати рахунки за житлово-комунальні послуги, 35% мають змогу їх оплачувати, ще 3% не визначилися. За останні 25 років наша держава зіткнулася з абсолютно новими для себе викликами. Ці виклики були зумовлені набуттям незалежності й розривом традиційних зв'язків у межах колишнього СРСР та формуванням нових міжнародних контактів. Україна досі переживає глибоку економічну кризу перехідного періоду. А тепер з 2014 року в Україні відбуваються абсолютно нові жахливі соціальні явища, такі як «раптова бідність», з яким нам раніше стикатися не доводилося. Головним чином на це вплинули бойові дії на сході й майже 2 мільйони вимушених переселенців. Більшість серед цих осіб раніше мали найнеобхідне, а саме житло, роботу та визначений соціальний статус. Втративши це в одну мить вони фактично стали біженцями [3].

Поряд з проблемою бідності населення частіше за все розглядають наступне явище, а саме безробіття. Причиною розповсюдження цього явища, є неефективність використання робочої сили в минулому і відсутність економічних умов, які б дали змогу людям застосовувати свої навички у продуктивній роботі за пристойну плату. Щодо певних зрушення у статистиці безробіття в Україні, то кількість зареєстрованих безробітних за 2017 р. скоротилася з 429 тис. осіб у січні до 354 тис. у грудні, але кількість вакансій на українському ринку праці, навпаки, за цей самий період зросла з 47 до 50,5 тис. [2].

Однак, позитивний тренд можна пояснити і відтоком значної частки населення країни за кордон. За різними даними, за межами України заробляють на життя від 6 до 8 мільйонів осіб. Серед країн Центрально-Східної Європи саме Україна є джерелом найбільшої кількості трудових мігрантів із вищою освітою, стрімко втрачаючи освічених і досвідчених фахівців (інженерів, лікарів, фахівців ІТ-сектору, агрономів і викладачів) [4].

Зростає кількість працівників, яких заздалегідь попереджають про заплановане масове вивільнення. Протягом січня-листопада 2017 р. роботодавці проінформували Державну службу зайнятості про заплановане масове вивільнення 427,0 тис. У той же час, значними залишаються обсяги та рівень безробіття. Чисельність безробітних за 2017 рік становила 1,7 млн. осіб. За методологією МОП (Міжнародна організація праці) рівень безробіття становив 9,2%, а серед осіб працездатного віку – 9,6% економічно активного населення. Серед молоді у віці до 25 років рівень безробіття залишається більш як удвічі вищим, ніж середні 21,3% економічно активного населення по країні [5].

Звернувшись до Державної служби зайнятості, послуги отримали понад 1,3 млн. безробітних громадян. У тому числі з початку року звернулися за допомогою в працевлаштуванні та отримали статус безробітного 803,9 тис. осіб. Завдяки допомозі Державної служби зайнятості роботу отримали 678,8 тис. осіб, у тому числі 424,5 тис. зареєстрованих безробітних. Серед яких кожен четвертий належав до соціально вразливих категорій населення, включаючи внутрішньо переміщених осіб та учасників АТО. За статистичними даними серед безробітних, які знайшли роботу, 14,8 тис. громадян започаткували власну справу за рахунок отримання виплати допомоги по безробіттю одноразово. Отже, можемо зробити припущення, що важливу роль у системі заходів щодо регулювання зайнятості відіграє механізм пільгового оподаткування суб'єктів господарської діяльності. Цей механізм дає можливість створити ефективні робочі місця, а отже, й інформаційно-методичне та організаційне забезпечення ефективності зайнятості.

Стан ринку праці та тенденція до зростання числа безробітних сигналять про те, що виникає термінова потреба прийняття заходів, необхідних для вирішення проблеми зайнятості та створення робочих місць. На даний момент проблема бідності та безробіття вимагає розробки та реалізації соціальних гарантій як від держави, так і від регіональних органів влади. Задля подолання проблеми бідності у нашій країні необхідно реалізувати наступні стратегічні напрями: підвищення зайнятості населення та розвиток ринку праці, збільшення рівня доходів від трудової діяльності, впровадження доцільних страхових принципів соціального захисту працівників, удосконалення системи соціального законодавства, поліпшення житлових умов соціально вразливих верств населення. Щодо напрямків які зможуть покращити стан безробіття, це надання податкових пільг для підприємств із високою часткою зайнятого населення, збільшення державного фінансування програм професійного навчання, збільшення фінансування заходів щодо надання

ефективної підтримки пошуку робочих місць безробітним, преміювання підприємств, які сплачували страхові внески протягом більше двох років, без звільнень робітників.

Такі соціально-економічні явища, як бідність та безробіття не дають змогу та в прямому сенсі стримують можливий розвиток нашої держави. Тому ігнорування цих проблем є справжнім злочином, щодо нашого майбутнього. Україна має усі ресурси для успішного рівня життя. Найважливішим з яких є великий інтелектуальний та науковий потенціал, який потрібно розвивати. Бідність та безробіття неможливо досконало уникнути чи подолати. Головне, що можна зробити, щоб ці явища не мали змогу розростатися та поглибшуватися, це посилити контроль над ними і регулювання з боку державних органів влади.

Список використаних джерел:

1. В Україні збільшився рівень бідності – ст. 16.09.2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://news.finance.ua/ua/news/-/434490/v-ukrayini-zbilshyvsvya-riven-bidnosti>.
2. Юлія Мостова. Кровотеча // Дзеркало тижня. Україна. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://old.gazeta.dt.ua/internal/krovotecha-chomu-ukrayinci-pokidayut-svoyu-krayinu-267394_.html.
3. Любомир Коваль. Якість життя в Україні: оцінки експертів // Газета Кабінету Міністрів України // Урядовий кур'єр-13.04.2018. Режим доступу: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/yakist-zhittya-v-ukrayini-ocinki-ekspertiv/>.
4. Основні показники ринку праці – статистична інформація. Ринок праці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
5. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.

Бровко Д.Д.

студентка,

Науковий керівник: Пономарьова О.Б.

старший викладач,

Університет митної справи та фінансів

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ РИНКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ

Виникнення страхування життя обумовлене розвитком страхування та необхідністю більш системного соціального захисту громадян. За своєю суттю воно втілює в собі цивільно-правові відносини між страховиками і страхувальниками, у результаті яких відбувається захист майнових інтересів застрахованих осіб, пов'язаних із забезпеченням їх життя і здоров'я, а також накопичення для них певного капіталу у формі страхової суми та інвестиційного доходу [2, с. 230-234].